

Rotterdam, 14 mei 2021

Geachte informateur, geachte mevrouw Hamer,

U heeft van de Tweede Kamer de opdracht gekregen om als informateur richting te geven aan de volgende fase van de formatie. De fractie van DENK heeft tegen de motie Kaag/Rutte gestemd omdat wij het proces niet transparant en niet geloofwaardig vinden. Los daarvan hechten wij eraan om onze standpunten en ideeën met u te kunnen delen.

De fractie van DENK onderscheidt een aantal urgente, grote thema's die in de formatie, maar ook daarna, met grote voortvarendheid zouden moeten worden opgepakt.

Veel mensen hebben behoefte aan meer zekerheid, ook in de vorm van vaste arbeidscontracten. Bezien zou moeten worden hoe werkgevers via stimulering en wetgeving meer vaste banen kunnen creëren en hoe flexibele contracten ontmoedigd kunnen worden. Een ander urgent thema is de kansengelijkheid in brede zin. Er moet in mensen en middelen geïnvesteerd worden om racisme en discriminatie effectief te bestrijden. Het wetsvoorstel om discriminatie op de arbeidsmarkt tegen te gaan, moet met meer voortvarendheid in de Kamer worden behandeld.

Op de woningmarkt zien we een enorme crisis die steeds meer mensen treft. Er is een grote ongelijkwaardigheid tussen groepen Nederlanders in de kans op het vinden van een dak boven je hoofd. Laat staan een betaalbare. Er moet meer en diverser gebouwd worden, waar een Minister van Wonen leiding aan zal moeten geven.

De toegang tot het onderwijs en de zorg staan al jaren onder druk. Belemmerende tarieven zoals hoge collegegelden en het eigen risico in de zorg moeten zo veel mogelijk weggenomen worden. Dat geldt ook voor het "sociale leenstelsel": de basisbeurs zal weer in ere moeten worden hersteld.

Een dienstbare, transparante en gelijkwaardige overheid vormt de pijler voor de nieuwe bestuurscultuur. We hebben helaas moeten vaststellen dat, onder leiding van Rutte in de afgelopen 10 jaar, tienduizenden ouders en kinderen zijn kapotgemaakt door de overheid. De ideeën die de fractievoorzitter van de VVD op 10 mei jl. naar voren heeft gebracht, zijn onvoldoende en te weinig concreet. Het is duidelijk dat deze ideeën niet in het DNA zitten van de fractievoorzitter van de VVD, maar eerder voortkomen uit zijn wens tot politiek lijfsbehoud. De belangrijkste benodigde verandering is een radicale verandering in de cultuur en structuur van de (grote) uitvoeringsorganisaties zoals de Belastingdienst, UWV en DUO. Zij moeten er weer voor de burger zijn en niet andersom. Dat vereist ook meer transparantie en democratische controle. De uitvoeringsorganisaties zullen niet langer een staat in de staat moeten zijn. Een effectieve democratische controle betekent ook een ruimhartige informatievoorziening van de regering aan het parlement en de burger. Dit betekent een andere invulling van art. 68 van de Grondwet en de WOO (de nieuwe WOB). Nieuw beleid zou onderworpen moeten worden aan een "menselijke maattoets", net als lopend beleid geëvalueerd zou moeten worden op de menselijke maat. Hoge Colleges van Staat, zoals de Nationale Ombudsman, moeten een betere formele positie krijgen, zodat hun rapporten niet meer genegeerd kunnen worden.

De fractie van DENK wil meebouwen aan een robuust en sociaal herstelplan, in het verlengde van een effectieve aanpak van de coronacrisis. De uitgangspunten van het herstelplan zijn: Het verkleinen van de inkomensongelijkheid; het verbeteren van de positie van de meest getroffen mensen en ondernemers; en aantoonbare en duurzame werkgelegenheidsgroei. Daarbij horen op de middellange termijn een uitbreiding van de verzorgingsstaat, een fors hoger minimumloon en lagere

zorglasten, waaronder het afschaffen van het eigen risico. En daarnaast een meer cultuursensitieve en pandemiebestendige zorg, met meer IC bedden, en meer en beter betaald zorgpersoneel. De fractie van DENK wil dat de besluitvorming over het herstelplan democratisch, transparant en inclusief is.

Op dit moment zijn grootschalige bezuinigingen niet aan de orde. Dat is een goede zaak, want in het verleden is gebleken dat deze een economische crisis kunnen verlengen en verergeren. De fractie van DENK zou er dan ook voorstander van zijn om een bezuinigingsmoratorium vast te leggen in het Regeerakkoord, in ieder geval tot 2025. Mochten er toch bezuinigingen komen, dan mag de rekening van de coronacrisis in geen geval bij de meest kwetsbaren en de lagere inkomens neergelegd worden.

Voor het proces hecht de fractie van DENK eraan dat er een akkoord op hoofdlijnen komt waarbij bredere betrokkenheid en inbreng georganiseerd wordt dan alleen via de (beoogde) coalitiepartijen. Voorts stellen wij voor om bij de komende begrotingsbehandelingen altijd een bedrag onbestemd te laten ter uitvoering van ideeën en wensen vanuit de Tweede Kamer.

Ik hoop u hiermee geïnformeerd te hebben over hoe de fractie van DENK aankijkt tegen het formatieproces in de komende periode. Rest mij u de broodnodige wijsheid en spitsvondigheid toe te wensen.

Met vriendelijke groet,

Farid Azarkan
Fractievoorzitter DENK